

luchtfoto 't Pompje, Yves Adams (Vilda)

RESTORE voorgesteld

RESTORE is een Europees INTERREG IV-B-project dat zich richt op het herstel van actieve en voormalige minerale winplaatsen ten bate van de mens en de biodiversiteit. In Noordwest-Europa zijn er bij benadering 7200 groeven actief met een totale oppervlakte van ca. 250.000 ha. Dit vormt een enorm potentieel voor natuurontwikkeling, recreatie en landschapsontwikkeling.

In het project RESTORE werken 7 partners uit 3 verschillende landen (het Verenigd Koninkrijk, Nederland en België) samen door kennis en ervaringen te delen over herstellmethoden voor deze ontginningsites over de landsgrenzen heen. RESTORE focust zich op vier werkvelden: (1) de interactie tussen beleid en praktijk (2) het ontwikkelen en promoten van demonstratiesites (3) de opmaak van een interactief GIS-systeem rond groeven en natuurwaarden en (4) het leveren van ecosysteemdiensten.

't Pompje in Oudenburg is één van de demonstratiegebieden van het project.

'T POMPJE voorgesteld

't Pompje is een voormalige kleiontginningsite van zo'n 100 ha, gelegen in Oudenburg in de provincie West-Vlaanderen. Het is een militair gebied met een zendstation dat in het Vogelrichtlijngebied 'Poldercomplex' ligt. Sinds 2001 verzorgt het Agentschap voor Natuur en Bos het terreinbeheer van 't Pompje. Het gebied wordt gekenmerkt door laaggelegen graslanden met een grondwaterafhankelijke vegetatie. Door het zilte karakter van het grondwater vinden we hier zouttolerante planten zoals zilte rus, stomp kweldergras, melkkruid en zeeaster.

De afgelopen jaren zijn in 't Pompje in het kader van de natuurcompensaties voor de Achterhaven van Zeebrugge een aantal initiatieven genomen voor natuurontwikkeling. Er zijn inrichtingswerken gebeurd voor de ontwikkeling van zilte graslanden en voor de uitbreiding van het rietmoeras tot een aaneengesloten zone van 10 ha. Voor de ontwikkeling van het zilt habitat waren grootschalige grondwerken noodzakelijk. Om de ontwikkeling van de

zilte graslanden en het rietmoeras zo gunstig mogelijk te beïnvloeden werd het Pompje hydrologisch geïsoleerd van zijn (landbouw)omgeving en opgestuwd (vernat). Al deze werken werden uitgevoerd in 2008 en 2009.

't Pompje

luchtfoto 't Pompje, Yves Adams (Vilda)

'T POMPJE

een (succesrijk) vogelverhaal

De vernatting en de grondwerken hadden onmiddellijk een positief effect op het weidevogelbestand. Van de kluut, één van de doelsoorten voor de natuurcompensaties, werden in 2012 al 27 broedkoppels geteld, tegenover 10 broedkoppels in 2008. Ook de tureluur, de slobbeend en de zomertaling hebben geprofiteerd van de natuurontwikkeling en zijn sterk in aantal toegenomen. Belangrijk is ook dat sinds 2012 de roerdomp een territorium heeft in het zich ontwikkelende rietmoeras.

'T POMPJE

een (even succesrijk) waterkwaliteitsverhaal?

Om de roerdomp als vaste broedvogel in het gebied te behouden en de kansen op broedsucces te verhogen, is niet enkel de aanwezigheid van een uitgestrekt nat rietland van belang. Ook een goede waterkwaliteit met veel waterleven is noodzakelijk om voldoende geschikt prooibestand (grotendeels vis) te garanderen.

De hydrologische isolatie van 't Pompje biedt kansen op een goede waterkwaliteit. In zomerperiodes dient het Pompje evenwel op peil gehouden te worden met extern bevoeiingswater uit het landbouwgebied. En naarmate het groeiseizoen vordert, zien we het helder water in 't Pompje troebeler worden. Daarom heeft de Vlaamse Landmaatschappij in het voorjaar van 2013 een hydrologisch onderzoek laten uitvoeren naar de factoren die de waterkwaliteit van 't Pompje beïnvloeden. Enkele markante bevindingen zijn:

- ondanks een bij momenten helder watersysteem (in tegenstelling tot het continu troebele water in de omgeving) is 't Pompje minstens even sterk belast met nutriënten als zijn landbouwomgeving;
- de kwaliteit van het hoofdwatersysteem van 't Pompje wordt vooral beïnvloed door het inlaatwater;
- de kwaliteit van het water in de plassen, het rietmoeras en de laantjes die niet direct in verbinding staan met het hoofdwatersysteem, wordt ook bepaald door processen in de bodem en door uitspoeling van voedingsstoffen uit de bodem (onder meer vanwege de vroegere bemesting van deze percelen);
- 't Pompje is een sterk dynamisch gebied met wisselende waterstanden, sterk wisselende chlorideconcentraties, een variabele fysisch-chemische waterkwaliteit en nutriëntenbelasting. Dit biedt kansen voor een gezonder watersysteem.

Willen we de waterkwaliteit in 't Pompje duurzaam verbeteren, dan moet dus het inlaatwater zuiverder worden én moeten maatregelen getroffen worden in het gebied zelf (bijv. maaien en afvoeren, de voedselrijke toplaag afgraven). Op beide zaken wordt de komende jaren in 't Pompje ingezet met behulp van de financiële middelen uit het RESTORE-project.

'T POMPJE wat volgt

Het komende anderhalf jaar worden werken uitgevoerd voor habitat- en waterkwaliteitsherstel. In de zomer van 2014 zullen in de rietmoeraszone extra waterpartijen en ondiepe oeverzones worden uitgegraven, in de hoop de aanwezigheid van de roerdomp in de toekomst verder te verzekeren. In het voorjaar van 2015 wordt gestart met de bouw van de inlaatzuivering, die midden 2015 operationeel zal zijn.

De Vlaamse Milieumaatschappij zal de komende jaren de waterkwaliteit in en rond 't Pompje verder in detail opvolgen, zodat duidelijk wordt of de genomen maatregelen effect sorteren.

EN deze nieuwsbrief?

Ook deze nieuwsbrief krijgt een vervolg. In de zomers van 2014 en 2015 wordt u verder op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in 't Pompje.

CONTACTPERSONEN

Jan De Bie, VLM Regio West
tel. 050 45 90 16
jan.debie@vlm.be

Wim Pauwels, ANB West-Vlaanderen
tel. 050 24 77 60
wim.pauwels@lne.vlaanderen.be

